

Nové principy odpovědného přístupu k půjčování peněz

Nová direktiva EU změnil přístup finančních institucí k řízení rizik

PETR KUČERA,
CCB – CZECH CREDIT BUREAU

Nová evropská direktiva týká se spotřebitelských úvěrů obsahuje několik nových a důležitých výzev pro finanční instituce i spotřebitele. Na jedné straně klade větší důraz na ochranu spotřebitelů, na straně druhé ukládá poskytovatelům úvěrů povinnost ověřit si důvěryhodnost spotřebitele ještě před vstupem do úvěrového vztahu.

Aby li mohly finanční instituce vytvořit budoucí změnit přístup v oblasti řízení úvěrových rizik a hodnotení žadatelů o úvěr.

TVRDSÍ POVINNOSTI

Nová směrnice Evropského společenství o smlouvách o spotřebitelských úvěrech, schválená Evropskou radou, představuje

novou a důležitou výzev jak pro spotřebitele, tak i pro finanční instituce. Směrnice zavádí některé nové principy, které jsou založené na takzvaném odpovědném přístupu k půjčování peněz. Klade například mnohem větší důraz na ochranu spotřebitele uveřejněním mnoha nových a tvrdších povinností na poskytovatele úvěrů.

Kvůli tomu, aby měl spotřebitel možnost vybrat si na nejlepší nabídku, byla pro poskytovatele úvěrů schválena řada nových povinností. Týkají se například informací poskytovaných spotřebitelům prostřednictvím reklam nebo jiné či písemné před podepsáním smlouvy. Podle nové směrnice také každý, kdo uzavře smlouvu o úvěru, bude mít právo od smlouvy odstoupit během dvou týdnů bez udání důvodu. Bude však, aby nám vyžadoval, aby splnil důležitou částku předem s malou částkou celky kompenzaci.

NUSTNOST MYSLT DOPŘEDU

Směrnice také ukládá poskytovatelům úvěrů povinnost posoudit před uzavřením smlouvy bonitu spotřebitele, a to na základě dostatečných informací poskytnutých databází typu úvěrového registru, který však umožňuje posouzení celkového zadlužení. Tato část směrnice je zaměřena na ochranu jak žadatele o úvěr, tak i věřitele, to znamená finanční instituci.

Petr Kučera je výkonným ředitelem společnosti CCB – Czech Credit Bureau.

V případě spotřebitele je cílem tohoto úvěrového rozboru zjistit jeho úroveň zadlužení tak, aby dlužník úvěr nevedl k předlužení a tím k osobním finančním problémům.

Co se týká poskytovatelů úvěrů, ti budou z tohoto hlediska muset být navíc schopni poskytovat takové služby, které spotřebitelům umožní vybrat pro ně nejvhodnější produkt. Budou také vedeni k tomu, aby používali pokročilejší nástroje pro analýzu úvěrového rizika, které by měly počítat i s dalšími rozhodujícími se mimo sféry ryze bankovních dluhů.

SNÁHA O JEDNOTNÝ TRH

Nová směrnice je zaměřena do trhu se spotřebitelskými úvěry, který je v rámci Evropské unie stále velmi roztržitém a diferencovaným. Jejím cílem je harmonizovat pravidla a pracovní postupy tak, aby se pro

evropské spotřebitele v rámci jednotného trhu zajišťovala větší transparentnost, efektivita a konkurence. Cílem evropských zákonodárců je udělat a zvýšit důvěru spotřebitelů, zvýšit dosavadní jednocennost podíl přeshraničních spotřebitelských úvěrů a vytvořit tak i tomo odvětví vskutku jednotný trh.

Změny v postojích spotřebitelů, kteří jsou při půjčování úvěrů stále informovanější a uvážlivější, byly spolu s příjmem této směrnice a současnou ekonomickou situací podnětem výzkumů na téma finanční udržitelnosti. Dobrodrůbami způsobily, že takzvané „odpovědné půjčování“ je pro finanční instituce stále důležitým tématem. V případě hodnocení fyzických osob sice zůstává úvěrové riziko základním parametrem, není však už jediným.

ZPŮSOB HODNOCENÍ SE ZMĚNÍ

Bylo dosáhlo optimalizace portfolia fyzických osob v souvislosti s uvedenými změnami, je nezbytné inovovat tradiční indikátory úvěrového hodnocení a ratingu o nové nástroje vyhodnocování. Cílem je vytvořit přístup, který skutečně umožní je odhadnout jak předpokládané riziko, tak i úroveň udržitelnosti budoucího anebo stávajícího zákazníka.

Společnosti specializující se na řešení pro podporu rozhodování v oblasti úvěrů a finančního marketingu kvůli tomu zkoumají metody hodnocení rizika předluženosti, které berou v úvahu další nové faktory.

Jde například o nárůst konkurence mezi poskytovateli úvěrů, který sám o sobě vede k využívání stále pokročilejších rozhodovacích nástrojů, které jsou určeny nejenom ke zvýšení úvěrových cílů, ale také k prevenci jakéhokoli zvýšení rizika v portfoliu. Roste také potřeba samotných finančních institucí chránit se proti riziku zhoršení reputace, pokud by úvěrový schvalovací proces nesploval nezbytná kritéria transparentnosti a nebyl by v souladu s vyhodnocením skutečné dluhové udržitelnosti.

REAKCE JE TŘEBA ZRYCHLIT

Dalším faktorem, který zvyšuje nutnost inovovat nástroje pro řízení úvěrových rizik, je potřeba překonat zálohuovost, se

Zkušenosti s indexem udržitelnosti v Itálii

Index udržitelnosti je nový nástroj firmy CRIF Decision Solutions, sestavě společností České CCB – Czech Credit Bureau, který je v současné době pomocí italských finančních institucí pro segmenty portfolia klientů s řad fyzických osob. Tím, že dokáže vyčíslel udržitelnou měřicí splátku ve střednědobém horizontu, jim umožňuje pro konkrétního zákazníka stanovit úvěrový limit, úvěrový rámec a vhodný typ úvěrového produktu. V souladu s požadavky směrnice o spotřebitelských úvěrech také umožňuje sdělit žadatelci o úvěr přibližnou výši splátky, která je pro něj udržitelná a která odpovídá jeho životnímu stylu. Finančním institucím tak pomáhá v jejich poradenské roli a umožňuje věst se svými klienty transparentní a objektivní dialog. Společnost CRIF Decision Solutions testovala nový index na vzorku tvořeném zhruba 150 tisíci italskými domácnostmi – jak spotřebiteli, tak i majiteli a středními firmami. Podle dat uložených v systému úvěrových zpráv EURISC, který obsahuje údaje o čerpání 70 miliónů úvěrů, bylo zjištěno, že zhruba 80 % žadatelů o úvěr vykazovalo dobrou finanční udržitelnost, a to přesto, že během 2008 došlo v porovnání s prosincem 2008 k nepatrnému snížení koeficientu. Při zkoumání, jaké je rozložení míry nesplacených dluhů ve zisku zhruba 65 tisíc domácností po zhodnocení jejich finanční udržitelnosti, daleko vyšlo, že zákazníci, kteří na základě ukazatele udržitelnosti představiťovali vysoké riziko finanční tísně, vykazují při stejné bonitě po 12 měsících dvojnásobnou míru nesplacených dluhů v porovnání se zákazníky, kteří na základě ukazatele udržitelnosti dosáhli spolehlivé rovnováhy rozpočtu domácnosti.

Nové vytvoření indexu udržitelnosti je odvozen z informací o rozpočtech domácností, z nichž je možné odhadnout strukturu jejich budoucích úspor, jež mohou být využity na pokrytí budoucích finančních závazků, z kterých je modelové vypočítána udržitelná měsíční splátka. Výsledný model udržitelných měsíčních splátek má za cíl předložit rychlý a přesný odhad skutečných disponibilních příjmů žadatele o úvěr.

keurom se tradiční nástroje pro kontrolu rizika přizpůsobují rychlým změnám v nabídce a povápce. Ve skutečnosti totiž nejsou současné ratingové systémy kvůli své struktuře vůbec schopny zachytit náhlé změny na trhu ani nečekané změny v hospodářském cyklu.

Poslední faktor, který se mění v přístupu k hodnocení rizik vyžaduje,

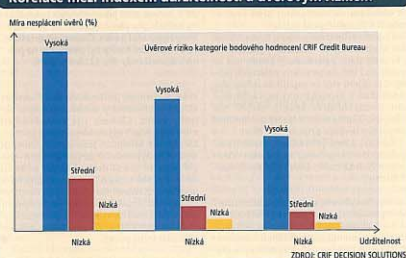
představuje příležitost interpretovat změny v životním stylu domácností. Ty jsou ovlivněné ekonomickou bouří a následně nejistotou v mezinárodním makroekonomickém prostředí, které bylo zase jednou ovlivněno opakovanými krizemi na hypotéčním trhu.

UDRŽITELNOST JAKO ŘEŠENÍ?

Například společnost CRIF Decision Solutions vyvinula a na italském úvěrovém trhu otestovala nový vytvořený index udržitelnosti. Ten je odvozen z informací o rozpočtech italských domácností, z nichž je možné odhadnout strukturu jejich budoucích úspor, jež mohou být využity na pokrytí budoucích finančních závazků, z kterých je modelové vypočítána udržitelná měsíční splátka.

Výsledný model udržitelných měsíčních splátek má za cíl předložit rychlý a přesný odhad skutečných disponibilních příjmů žadatele o úvěr. Ten přitom zohledňuje strukturu domácnosti klienta, místo dluhů, úvěrů, výdajů, stejně jako celkovou úroveň zadluženosti, kterou lze zjistit z úvěrového registru.

Korelace mezi indexem udržitelnosti a úvěrovým rizikem

Aktivujte si zdarma přístup do on-line archivu časopisu Bankovníctví

www.predplatitel.ihned.cz

Své zákaznické číslo a číslo zálohové faktury můžete získat na tel.: 800 110 022